

Oslo Montessoriskoles plan for å sikre elevene et trygt og inkluderende miljø som bidrar til vekst for alle

Et trygt og godt skolemiljø for alle elever

Både elever, foreldre og ansatte skal kjenne seg trygge på at vi her ved Oslo Montessoriskole arbeider systematisk og kontinuerlig for at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø. I tillegg skal alle være godt kjent med skolens rutiner for forebygging, tiltak og oppfølging dersom uønskede episoder skulle oppstå.

Med skolemiljø menes de mellommenneskelige forholdene på skolen og SFO. Skolemiljøet handler også om elevenes opplevelse av lærings situasjonen.

Krenkende atferd tolereres ikke, og alle skal få hjelp til å utvikle sin sosiale kompetanse. Alle elever skal ha et skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og ingen skal utsettes for ubehag som hindrer dette.

Opplæringsloven kapittel 9A handler om elevenes skolemiljø. Den ble endret 22. mai 2017, og gjelder også for friskoler. Hele lovteksten finner du bakerst i dette heftet.

Hovedpunktene i den nye loven er:

Alle skoler skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, trakassering og diskriminering.

Rektor har ansvaret for at skolen arbeider systematisk og kontinuerlig med skolemiljøet.

Skolen skal ikke lenger fatte enkeltvedtak i mobbesaker, men det er lovfestet en aktivitetsplikt som innebærer at skolen har:

- plikt til å følge med
- plikt til å gripe inn i akutte situasjoner
- plikt til å varsle om all mistanke og kjennskap
- plikt til å undersøke ved all mistanke og kjennskap
- plikt til å sette inn tiltak når elevene ikke har et trygt og godt skolemiljø og fortsette arbeidet helt til eleven har det trygt og godt.

Eleven har en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø, og det er elevens egen subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.

Dersom en elev ikke har et godt skolemiljø, kan eleven eller foreldrene ta det opp med fylkesmannen etter at saken er tatt opp med rektor. Fylkesmannen vil så vurdere om aktivitetsplikten er oppfylt.

Elevene skal få ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

Det nye regelverket gjelder for saker som oppstår etter 1.8.17. Enkeltvedtak som allerede er fattet gjelder fortsatt, og i disse sakene arbeides det etter det gamle regelverket.

Skolen må dokumentere sitt arbeid både i enkeltsaker og med skolemiljøet generelt.

Hva er mobbing, trakassering, diskriminering og rasisme?

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for negativ atferd som rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandlinger eller gjentatte hendelser, og det kan forekomme direkte, skjult og digitalt.

Ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, vil likevel kunne oppfattes slik. Ulike aldersgrupper og sosiale og kulturelle grupper vil ha forskjellige normer for atferd. Et utsagn eller en handling som er akseptabel innad i gruppen, vil kunne virke krenkende eller skremmende på elever utenfor denne. Her kan det være en utfordring å finne balansen mellom humor og krenkelser.

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens aktivitetsplikt.

Begrepet krenkelser skal tolkes vidt. Det kan omfatte direkte handlinger og verbale uttrykk rettet mot eleven, men også indirekte krenkelser som utestenging, isolasjon og baksnakking.

Det er ikke slik at enhver kritisk ytring eller uenighet mellom elever er ment å omfattes av nulltoleransen for krenkelser. Det er en del av skolens samfunnsmandat å lære elevene å tenke kritisk, og til å kunne akseptere og respektere ulike meninger og overbevisninger.

Opplæringslovens § 9a gjelder både situasjoner der krenkende ord eller handlinger kommer fra medelever og der de kommer fra personalet og skolens ledelse.

Oslo Montessoriskoles personale skal hvert år drøfte hva "krenkende atferd" innebærer og forståelse av hva det vil si å "gripe inn".

Definisjoner

Mobbing:

En person blir mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med eller uten vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet: den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanskelig for å forsvare seg overfor den eller de som plager ham eller henne.

Mobbing inntreffer ofte uten noen åpenbar provokasjon fra offeret sin side.

Rasisme:

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering:

Diskriminering innebærer at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse. Diskriminering kan både være direkte og indirekte.

Trakassering:

Trakassering er handlinger, unnlatelser, eller ytringer som virker eller har til hensikt å virke krenkende, skremmende, truende eller ydmykende. Trakassering kan også foregå via digitale verktøy ved at noen sender og sprer krenkende meldinger og/eller bilder.

Utestengning:

Utestengning betyr at noen i perioder/ofte ikke får være med i leken, inviteres i bursdag eller andre aktiviteter. Utestenging kan også foregå ved at noen ikke får være med i grupper på sosiale medier.

Vold:

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade eller tvinge andre.

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer trygghet, trivsel, helse og læring. Alle skal kjenne tilhørighet og få mulighet til å være ansvarlige bidragsyttere i skolemiljøet.

For å få dette til, har skolen fokus på:

- klasseledelse
- elevmedvirkning
- relasjonsarbeid i elevgruppen og mellom barn og voksne
- strukturert arbeid rettet både mot hele skolesamfunnet, elever i risikozonen og elever som har opplevd krenkelseser
- regelmessige klasse- og rådsmøter i alle grupper
- tett samarbeid med FAU (foreldrenes arbeidsutvalg) og FKU (foreldrekontaktutvalget) og et godt samarbeid skole/hjem
- et godt samarbeid med PPT, BUP og skolehelsetjenesten

Avdekking

Det er elevenes egen opplevelse av det sosiale miljøet som er utgangspunktet for å vurdere om skolemiljøet fremmer trygghet, trivsel, helse og læring.

Det skal være lett å melde fra om en bekymring, enten til kontaktlærer, skolens ledelse eller FKU. Foresatte oppfordres til å bruke meldeskjemaet som finnes på skolen, hjemmesiden og ITL. Det skal orienteres om rutiner på foreldremøter i alle grupper hver høst.

Elever eller foresatte som melder om bekymringer med tanke på skolemiljøet skal oppleve å bli tatt på alvor og få en tilbakemelding på de undersøkelsene som settes i gang innen en uke.

Dersom noen får kjennskap til at en ansatt utsetter elever for krenkelseser, skal rektor umiddelbart varsles. Rektor skal deretter varsle skoleeier v/styreleder.

Dersom foresatte eller ansatte får kjennskap til at noen i skolens ledelse krenker en elev, skal han/hun umiddelbart varsle skoleeier v/styreleder.

Handling

Alle foresatte og elever skal oppleve å bli tatt på alvor når en bekymring er meldt. Elever som har opplevd å bli utsatt for eller selv har utsatt andre for krenkelser, skal vite at de blir fulgt opp av skolen også etter at den krenkende atferden er avsluttet.

Prinsippet for håndtering er at problemet skal løses på lavest mulig nivå. Ansatte skal melde alle saker videre til sosiallærer. Rektor, sosiallærer og kontaktlærer avgjør hvem som skal følge opp videre. Å følge opp innebærer også å ha ansvar for dokumentasjon av det man finner ut og tiltak som settes inn.

Alle saker skal registreres i skolens system av sosiallærer.

Når det er avdekket at en elev er utsatt for krenkende ord og/eller handlinger, skal skolen lage en plan for tiltak som skal hindre at krenkelsene fortsetter.

Planen skal inneholde:

- hvilket problem tiltakene skal løse
- hvilke tiltak som er planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlige for å gjennomføre tiltakene
- når tiltakene skal evalueres

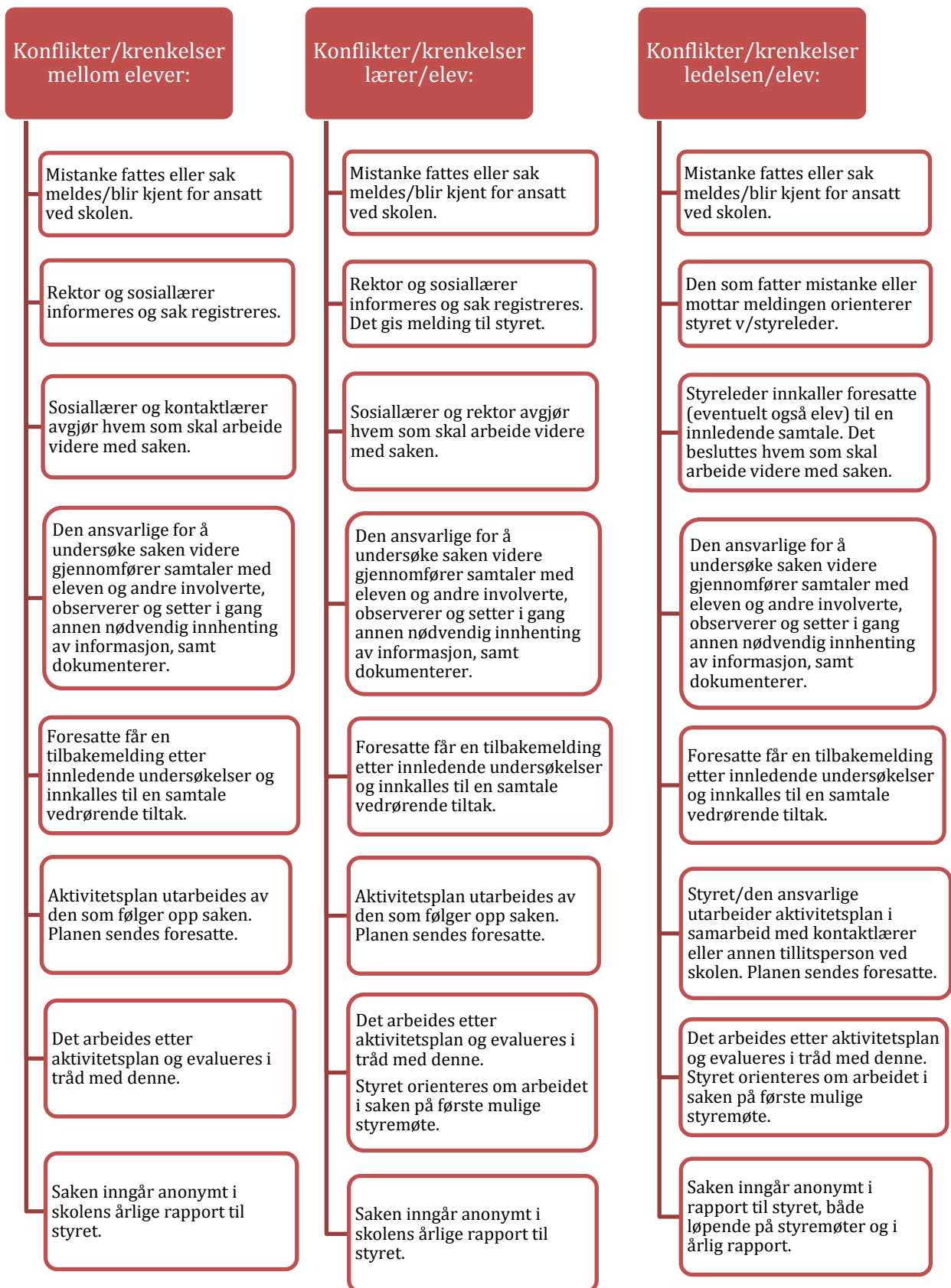
Foresatte skal orienteres skriftlig om planen.

Skolen rapporterer årlig til styret antall saker som er meldt og hvordan tiltak har fungert.

Hva skjer når noen fatter mistanke eller får melding om en sak?

Skjema for melding om behov for tiltak

(Skjemaet finnes på ITL, skolens hjemmeside og på kontoret.)

Tiltak for et bedre skolemiljø

Jeg/vi viser til § 9A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø:

”Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.”

Det er elevens egen oppfatning av det sosiale miljøet avgjør om elevens rett er oppfylt eller ikke. Skolen har plikt til å oppfylle elevens rett til et godt sosialt miljø. Rektor har ansvaret for den daglige oppfølgingen av dette.

Bakgrunn for hvorfor jeg/vi ber om tiltak:

Du må først si noe om hvorfor du ber om tiltak. Hva har skjedd?

.....

.....

.....

.....

Tiltak:

Du behøver ikke foreslå tiltak. Hvis du har forslag til hvordan skolemiljøet kan bli bedre for barnet ditt, skriver du hva du mener skolen bør gjøre. Du kan også skrive om tiltakene bør gjelde for en enkelt elev eller for en gruppe elever.

.....

.....

.....

.....

Jeg/vi ber om at skolen setter i gang tiltak så snart som mulig.

Dato:

Hilsen

Årshjul

Årshjulet inneholder faste aktiviteter som skolen, FAU og FKU gjennomfører for å bidra til et godt sosialt miljø på skolen.

Høstsemesteret		
Dato/uke	Aktivitet	Ansvar
Planleggings- uken	Drøfting av fokusområder for høstsemesteret i personalet. Hva er krenkende atferd og hva vil det si å gripe inn? Erfarings- og statusdeling.	Rektor
1./2. uke	Overnattingstur 7/8 og 9/10	Lærere
	Back to school picnic	FKU
Før uke 37	Valg av elevrådsrepresentanter og miljøutvalgsrepresentanter i elevrådet	Elevrådslærer
Før uke 38	Foreldremøter med presentasjon av handlingsplan	Rektor
	Spekterundersøkelsen høst, gjennomføring og drøfting med personalet	Sosiallærer
	Vennegrupper, barnetrinn	Lærere
	Hyttetur, fredag til lørdag for gruppe C og D	FKU
22.9.	BlimE!, skolegårdsdans	Sosiallærer
Uke 41	Møte mellom FKU og skolen	FKU
	Utviklingssamtaler	Kontaktlærere
	Sette i gang radio OMS	Sosiallærer
	Pizzakvelder i C og D	FKU
Nov/ Des	Elevundersøkelsen, gjennomføring	Sosiallærer
Vårsemesteret		
Dato/uke	Aktivitet	Ansvar
Januar	Drøfting og gjennomgang av fokusområder for vårsemesteret med personalet. Erfarings- og statusdeling.	Rektor
Januar/ Februar	Spekterundersøkelsen vår, gjennomføring og drøfting med personalet	Sosiallærer
	Utviklingssamtaler	Kontaktlærere
Februar	Vinterdag, hele skolen	Lærere
	Elevmeglerkurs	Inspektør
Uke 9	Møte mellom FKU og skolen	FKU
Mars	Elevundersøkelsen, drøfting resultat med personalet, elevrådet, FAU, FKU og styret	Sosiallærer
Mai/juni	Vårdag (orientering, friidrett el.l.)	Lærere
	Planlegge fadderordning 1. og 4. trinn, eventuelt andre nye elever	Sosiallærer
	Grillfest for nye 1. trinnselever	FKU
	Evaluering av holdningsskapende og forebyggende arbeid	Sosiallærer

Ordensreglement

Elevstandard

Skolen har, i samarbeid med elevrådet, utarbeidet en elevstandard som skal gjelde for barne- og ungdomstrinnene. Elevstandarden beskriver hvordan vi ønsker at alle skal oppføre seg for å vise hverandre respekt og toleranse og ta ansvar for miljøet på skolen. Elevstandarden skal bidra til å oppfylle skolens målsetting om et arbeids- og læringsmiljø preget av ro, orden, respekt, faglig fordyping, trivsel og læringsglede.

Elevstandarden gjelder i alle situasjoner der skolen eller SFO har ansvar for elevene, samt på vei til og fra skolen. Den kan også ha gyldighet når skolen/SFO ikke har ansvar for elevene, forutsatt at elevenes oppførsel har tilstrekkelig tilknytning til skolen og handlinger har en innvirkning på andre elevers trygghet og trivsel på skolen.

Elevstandarden og sanksjoner ved brudd på denne utgjør til sammen skolens ordensreglement.

ELEVSTANDARD (til oppslag)

Det er viktig med et godt miljø på skolen og alle vi på skolen vil samarbeide for å skape trygghet og et samfunn preget av toleranse, kunnskap og lærelyst.

RESPEKT

- Jeg tar hensyn og lytter til mine medelever og voksne.
- Jeg tar vare på materiell og mine omgivelser og rydder etter meg.
- Jeg snakker høflig og bruker en vennlig tone.
- Jeg møter presist og forberedt.
- Jeg er åpen for å samarbeide og er villig til å tilby hjelp.
- Jeg bidrar til arbeidsro og tar hensyn til andre i arbeid.
- Jeg slår av mobilen min og legger den i mobilhotellet når jeg er på skolen.

TOLERANSE

- Jeg aksepterer at alle er likeverdige selv om vi er forskjellige.
- Jeg aksepterer (godtar/anerkjenner) medelevenes tanker, meninger og holdninger ved å være åpen og nysgjerrig.
- Jeg tolererer at vi spiser ulik mat, kler oss forskjellig, har ulike interesser og lar være å kommentere det.
- Jeg tar kun bilder av medelever med tillatelse og er forsiktig med hva jeg deler og kommenterer på sosiale medier.
- Jeg sier i fra når jeg ser urettferdighet.
- Jeg er inkluderende i lek og arbeid.
- Jeg løser konflikter/uenigheter/problemer fredelig med ord.

ANSVAR

- Jeg tar ansvar for å ta imot læring, er åpen og deltagende og har en positiv innstilling til å lære og arbeide.
- Jeg jobber selvstendig og gjør mitt beste for å samarbeide godt med medelever.
- Jeg bruker skolens datautstyr kun til skolearbeid.
- Jeg passer på å spise sunt og har ikke med meg helsefarlige stoffer og farlige gjenstander på skolen.
- Jeg tar ansvar for mine egne og viser hensyn til andres eiendeler.
- Jeg er et godt forbilde og tar ansvar for mine egne handlinger.

Sanksjoner ved brudd på elevstandard

Ved brudd på elevstandard skal skolen reagere i tråd med punktene under. Det vil alltid gjøres vurderinger i forhold til grad av alvorlighet, og vi ønsker et tett samarbeid mellom foreldre og skolen for å veilede elevene på en hensiktsmessig måte. Andre sanksjoner enn de som fremkommer av dette reglementet kan ikke brukes.

Vurdering i orden og oppførsel på 8. – 10. trinn skal foretas ut fra elevstandard. Elevenes orden og oppførsel kan ikke vurderes ut i fra andre vurderingsgrunnlag enn dette. Karakter i orden og oppførsel kan bli satt ned som resultat av gjentatte brudd på elevstandard. Før karakteren settes ned, skal elevens foresatte varsles skriftlig om dette. Enkelthendelser kan også føre til nedsatt karakter forutsatt at hendelsen er spesielt alvorlig, som for eksempel bruk av vold, alvorlige trusler eller skadeverk. I slike tilfeller vil det ikke være mulig å varsle foresatte, og karakter settes ned uten varsel.

1. Muntlig/skriftlig samtale/advarsel fra lærer/kontaktlærer.
2. Muntlig/skriftlig samtale/advarsel fra rektor eller stedfortreder.
3. Kontakt med hjemmet og involvering av foresatte.
4. Ved mistanke om/avdekking av krenkende handlinger som utestenging, mobbing, vold, trakassering, rasisme eller diskriminering, iverksettes tiltak i henhold til skolens plan for å sikre elevene et trygt og inkluderende miljø. Planen finnes på It's Learning og deles i tillegg ut til alle foresatte hver høst.
5. Nedsatt karakter i orden og/eller oppførsel på ungdomstrinnet.
6. Ved misbruk av mobiltelefon beslaglegges denne og utleveres ved skoledagens slutt.
7. Ulovlige og farlige gjenstander blir beslaglagt og leveres foresatte etter avtale.
8. Pålegg om å utføre oppgaver for å rette opp skade som eleven/-e har påført skolens eiendom eller eiendeler.
9. Skade eller hærverk på skolens eiendom og/eller utstyr, kan medføre erstatningsansvar for eleven/foresatte etter skadeerstatningsloven § 1.1. og 1-2.
10. I alvorlige tilfeller eller gjentatte brudd på skolens elevstandard, som for eksempel bruk av vold, særlig provoserende adferd eller andre brudd på elevstandard, kan rektor vurdere å utvise eleven etter friskoleloven § 3-10.

Utvisning på barnetrinnene:

Elever på 1. – 7. trinn kan utvises for en enkelttime eller resten av dagen. Lærere har myndighet til å bortvise elever for maksimalt to timer. Foresatte skal varsles før en elev på barnetrinnet utvises for resten av dagen. Skolen sørger for tilstrekkelig tilsyn med bortvist elev.

Utvisning på ungdomstrinnet:

Regler for utvisning fra enkelttimer eller for resten av dagen gjelder som for barnetrinnet.

Elever på 8. – 10. trinn kan i tillegg utvises for inntil tre dager.

Rektor skal i slike tilfeller fatte enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens regler. Foresatte skal varsles skriftlig om vedtaket før endelig vedtaket fattes. I slike tilfeller skal eleven ha rett til å forklare seg muntlig for rektor, og foresatte skal ha anledning til være til stede under en slik forklaring. Skolen skal begrunne vedtaket om bakgrunnen for utvisningen, det vil si beskrive det faktiske hendelsesforløp, hvilken regel som er brutt, og hvorfor andre hjelpe- eller refsingstiltak ikke er anvendt. Det bør foreligge en rapport fra lærer hvis vedkommende var tilstede ved episoden.

11. En elev kan midlertidig eller permanent bli overført til en annen gruppe dersom hensynet til eleven selv og/eller de andre elevene tilsier det. Det må i så fall foreligge alvorlige brudd på elevstandarden, og andre tiltak må ha vært forsøkt.
12. En elev kan i spesielt alvorlige tilfeller flyttes til en offentlig skole dersom hensynet til de andre elevene tilsier det, jf. friskoleloven § 3-3. Grunnen til at en elev kan flyttes, kan for eksempel være at eleven mobber en eller flere medelever. Før det blir gjort vedtak om å flytte en elev, skal en ha prøvd andre tiltak. Det er Utdanningsetaten i Oslo som fatter vedtak om flytting av en elev.
13. Skolen vil normalt anmelde straffbare forhold til politiet (tyveri etc.). Skolen kan vurdere bruk av gjenopprettende prosess i regi av konfliktrådet.

Fysisk refsing, kollektiv avstraffelse eller andre krenkende handlinger er ikke tillatt. Før det blir tatt avgjørelse om refsing, blant annet om bortvising eller tap av rettigheter, skal eleven ha anledning til å forklare seg muntlig for den som skal ta avgjørelsen.

Dette reglementet skal gjøres kjent for elever og foresatte hver høst.

Opplæringsloven § 9A

§ 9A-1 Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9A-10 og 9 A-11.

§ 9A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i, eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå:

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9A-5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering

og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9A-6 Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd.

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

(§ 9 A-7. Det fysiske miljøet)

§ 9A-8 Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

§ 9A-9 Informasjonsplikt og rett til å uttale seg

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til Fylkesmannen etter § 9 A-6.

§ 9 A-10 Ordensreglement

Kommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole, og fylkeskommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte vidaregåande skole.

Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om orden og oppførsel, om kva tiltak som kan nyttast mot elevar som bryt reglementet, og om korleis slike saker skal behandlast.

Skolen kan berre nytte tiltak som er fastsette i ordensreglementet. Tiltaka skal ikkje innebere fysisk refsing eller anna krenkjande behandling. Før det blir teke avgjerd om tiltak, har eleven rett til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra.

§ 9 A-11 Bortvising

Kommunen kan fastsetje i ordensreglementet at grunnskoleelevar kan visast bort frå undervisninga dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Elevar på 1. til 7. årstrinn kan visast bort for enkelttimar eller resten av dagen, og elevar på 8. til 10. årstrinn kan visast bort for opp til tre dagar.

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar i vidaregåande skole kan visast bort frå undervisninga i opp til fem dagar dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Det kan like eins fastsetjast at elevar kan visast bort for resten av skoleåret dersom brota er særleg alvorlege.

Rektor kan vedta bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Fylkeskommunen kan vedta at ein elev i vidaregåande skole skal visast bort for resten av skoleåret. Om ikkje kommunen eller fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor gi lærarar høve til å vise bort elevar frå si eiga undervisning for ei opplæringsøkt, men ikkje meir enn to klokketimar.

Før det blir gjort vedtak om bortvising, skal ein ha vurdert andre tiltak. Foreldra skal varslast før ein elev på 1. til 7. årstrinn blir bortvist for resten av dagen.

§ 9A-12 Tvangsmulkt

For å sikre gjennomføringa av vedtak etter § 9 A-6 fjerde ledd kan Fylkesmannen og klageinstansen fastsetje tvangsmulkt for skoleeigaren. Avgjerd om tvangsmulkt kan gjerast samtidig med vedtak etter § 9 A-6 fjerde ledd eller seinare.

Ei avgjerd om tvangsmulkt får verknad når skoleeigaren ikkje held fristen for gjennomføring av vedtaket etter § 9A-6 fjerde ledd, og mulkta går inntil vedtaket er oppfylt. Ei avgjerd om tvangsmulkt får ikkje verknad dersom det blir uråd å rette seg etter vedtaket og den ansvarlege ikkje kan noko for dette.

Vi håper dere gjennom lesing av dette heftet har fått et innblikk i skolens arbeid med å tilrettelegge for et godt skolemiljø for alle elever, og hvordan vi jobber når vi får melding om eller avdekker at noen har vanskelige dager.

Et tett og godt samarbeid mellom skolen og foreldre er avgjørende for både å skape og opprettholde et godt skolemiljø, og ekstra viktig når det er behov for å sette inn tiltak når barn og ungdom av ulike årsaker strever. Vi ønsker derfor at dere tar raskt kontakt med oss hvis dere er bekymret, slik at vi kan komme i gang med observasjoner og undersøkelser så tidlig som mulig. Erfaringsmessig løser det meste seg da!

